

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

EU_12_sada2_03_ČJ_Literatura2_Dur

Název školy	Střední škola, Základní škola a Mateřská škola, Karviná, p. o.
Autor	Mgr. Durajová Helena
Anotace	Pracovní list je zaměřen na upevnění znalostí dosažených ve výuce Českého jazyka v oblasti literatury.
Vzdělávací oblast	Český jazyk a literatura
Předmět	Český jazyk
Tematická oblast/téma	Literární výchova/Česká klasická literatura
Výsledky vzdělávání	Seznámit se s autory klasické české literatury
Klíčová slova	K. H. Mácha, J. K. Tyl, K. J. Erben, K. H. Borovský, B. Němcová, Jan Neruda
Druh učebního materiálu	pracovní list
Typ vzdělávání	Střední vzdělávání, 2. ročník Praktické školy dvouleté
Ověřeno	Datum: Třída: II. PRŠ 2
Zdroj	[online]. [26-10-2012]. Dostupné z URL: < http://www.spisovatele.cz >

KAREL HYNEK MÁCHA

- Právník a spisovatel
- Narozen 16. 11. 1810 v Praze, zemřel 6. 11. 1836 v Litoměřicích
- Nejznámějším dílem sbírka „MÁJ“



MÁJ

- Lyricko-epická báseň
- Máj začíná sebevraždou dívky Jarmily, která ze zoufalství nad osudem svého milého – Viléma, spáchá sebevraždu. Vilém je v mládí otcem zanechán v lese, kde vyrůstá mezi loupežníky a stává se jejich vůdcem (přezdívaný Strašný lesa pán). Je velmi žárlivý pomstychtivý, zavraždí svého soka v lásce, později však zjistí, že to byl jeho otec. Vilém je za otcovraždu popraven. V závěru se objevuje motiv poutníka, autora, který se po letech vrací na místo Vilémovy popravy. Zde lze vidět, že přes tragédie, jde život lidí a čas stále dál, nezávisle na nás, že jsme jen nepatrné, nepodstatné věci v koloběhu světa.

JOSEF KAJETÁN TYL

- Dramatik, novinář a spisovatel
- Narozen 4. 2. 1808 v Kutné Hoře, zemřel 11. 7. 1856 v Plzni
- Nejznámějším dílem je hra „Fidlovačka aneb žádný hněv a žádná rvačka“



Fidlovačka aneb žádný hněv a žádná rvačka

- Divadelní hra, ve které se objevuje písnička „Kde domov můj“, která se později stala českou hymnou
- Obchodnice s máslem Mastílková se stará o svou neteř Lidušku, do ní se zamiluje Jeník, syn obuvníka Kroutila. Lásce není přáno, protože Kroutil je vlastenec, kdežto Mastílková se schází s Němci. Přes všechny peripetie se Jeník s Liduškou nakonec vezmou a vše dopadne šťastně. Ve hře jsou zřejmé vlastenecké motivy. A Češi jsou zde nabádáni, aby se hodně ženili a měli mnoho dětí, ze kterých musí vychovat uvědomělé vlastence.

KAREL JAROMÍR ERBEN

- Historik, archivář, právník, spisovatel, překladatel, sběratel ústní lidové slovesnosti (pohádek a písní)
- Narozen 7. 11. 1811 v Miletíně, zemřel 21. 11. 1870 v Praze
- Nejznámějším dílem je sbírka „KYTICE“



Kytice

- Sbírka básní, obsahuje 13 básní
- Básně jsou pochmurné a mají často až hororovou tematiku, vesměs končí špatně. Lidé jsou zde potrestáni za provinění, jako rouhání (svatební košile), nebo za neuposlechnutí rodičů (Vodník)

KAREL HAVLÍČEK BOROVSKÝ

- Básník, novinář, ekonom, politik
- Narozen 31. 9. 1821 v Borové, zemřel 29. 7. 1856 v Praze
- Mezi nejznámější díla patří „Tyrolské elegie“, „Král Lávra“, „Epigramy“



Král Lávra

- Báseň na motivy irské lidové pověsti
- Báseň je o jednom irském, králi, který byl chytrý a oblíbený, ale nechával se holit a stříhat jen jednou do roka, pokaždé jiným holičem, který byl vždy poslán na popraviště. Jednoho dne si tuto zakázku vylosuje mladý Kukulín, který je také poslán na popraviště, ale jeho nešťastná matka si u krále vymůže pro Kukulína milost. Kukulín však nesmí říct, co při stříhání viděl. To, že se nemůže o tajemství s nikým podělit Kukulína natolik tíží, že se vypovídá do staré vrby. Když však jdou čeští muzikanti, kteří budou hrát na královském dvoře, kolem staré vrby, všimne si basista, že mu chybí kolíček do basy, tak si ho ze dřeva vrby vyrobí. Když však muzikanti dorazí na královský dvůr, tak basa začne hrát „Král Lávra má oslí uši, král Lávra je ušatec.“. Tajemství je vyraženo, ale král už nemá co skrývat, krutá tradice je ukončena, a všichni jsou šťastní a král Lávra je ještě oblíbenější než dřív.

BOŽENA NĚMCOVÁ

- Spisovatelka
- Narodena 4.2 1820 ve Vídni, zemřela 21. 1. 1862 v Praze
- Nejznámější díla „Babička“, „Karla“ či „Divá Bára“



Babička

- Novela
- Babička přijíždí ke své dceři a pomáhá vychovávat vnoučata, stává se rádkyní sousedům a nakonec i paní kněžně. V díle se objevuje i příběh tragické lásky Viktorky, který narušuje jinak idylický obraz života na venkově. Líčení života na vesnici, jeho tradice a zvyky, mají v knize své podstatné místo.

JAN NERUDA

- Básník a novinář
- Naroděn 9. 7. 1834 v Praze, zemřel 22. 8. 1891 v Praze
- Jeho nejznámějším dílem jsou „Povídky malostranské“



Povídky malostranské

- Soubor třinácti povídek
- Inspiraci čerpal z vlastních zážitků z dětství a dospívání na Malé straně. Postavy zde jsou vždy podrobně vylíčeny a dosti podrobně je zde zachyceno i prostředí Malé strany. Neruda nám zde přibližuje obyčejný život obyčejných lidí, jak měšťanů, tak prostých obyvatel v polovině 19. století

Test

- 1) *Kdo z níže uvedených autorů napsal sbírku Máj?*
 - a) *Karel Jaromír Erben*
 - b) *Božena Němcová*
 - c) *Karel Hynek Mácha*
 - d) *Josef Kajetán Tyl*
- 2) *Sbírka Máj je:*
 - a) *Veselý příběh o dívce Libuše, která si vezme Jeníka*
 - b) *Smutný příběh o Babičce, která přijela za vnoučaty*
 - c) *Veselý příběh o Králi, který měl oslí uši*
 - d) *Smutný příběh o Jarmile a Vilémovi, s tragickým koncem*
- 3) *Fidlovačka je divadelní hra, jejímž autorem je:*
 - a) *Josef Kajetán Tyl*
 - b) *Jan Neruda*
 - c) *Božena Němcová*
 - d) *Karel Jaromír Erben*
- 4) *V divadelní hře Fidlovačka se poprvé objevila píseň, ze které se později stala:*
 - a) *česká hymna*
 - b) *slavná německá opera*
 - c) *znělka televizních novin*
- 5) *Sbírku Kytice napsal/a:*
 - a) *Božena Němcová*
 - b) *Karel Jaromír Erben*
 - c) *Jan Neruda*
 - d) *Josef Kajetán Tyl*
- 6) *Sbírka Kytice je:*
 - a) *Příběh o lásce dvou mladých lidí, která není nikdy naplněna*
 - b) *13 pochmurných básní o vině a trestu*
 - c) *13 povídek z prostředí Malé strany*
 - d) *Divadelní hra s vlasteneckými motivy*
- 7) *Král Lávra je:*
 - a) *Báseň o irském holiči s oslíma ušima*
 - b) *Báseň o králi, který nechával popravovat své holiče*
 - c) *Příběh o mluvící vrbě, která rostla u královského jezera*
 - d) *Báseň o české přírodě a kritika společnosti*
- 8) *„Babička“ je dílo, které bylo napsáno:*
 - a) *Karlem Hynkem Máchou*
 - b) *Karlem Jaromírem Erbenem*
 - c) *Josefem Kajetánem Tylem*
 - d) *Boženou Němcovou*
- 9) *Hrdinka, o které se píše v novele „Babička“ je:*
 - a) *Je zlá stařena, která nemá ráda děti*
 - b) *Je hodná, starostlivá babička, kterou má ráda celá vesnice*
 - c) *Je mladá žena, která odjíždí do města za svou babičkou*
 - d) *Je starý muž, který vzpomíná na svou babičku*

10) Autor, který napsal dílo „Povídky malostranské“ se jmenuje:

- a) Božena Němcová
- b) Karel Hynek Mácha
- c) Josef Kajetán Tyl
- d) Jan Neruda

11) „Povídky malostranské“ se odehrávají

- a) V Praze na Žižkově
- b) Na Vinohradech
- c) Na Malé straně
- d) V Brně

ŘEŠENÍ:

1. *C*
2. *D*
3. *A*
4. *A*
5. *B*
6. *B*
7. *B*
8. *D*
9. *B*
10. *D*
11. *C*